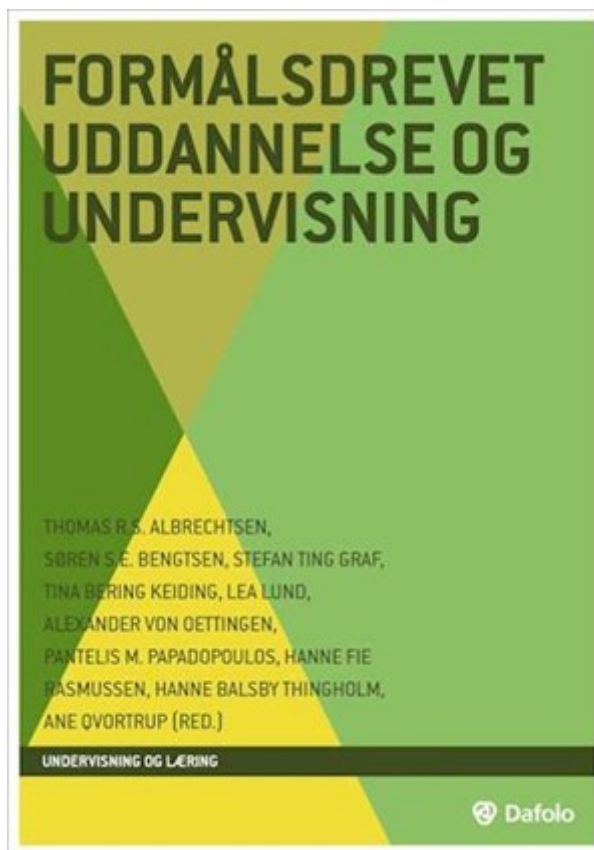

Almendannelsens genkomst?

Af: Karen Marie Beklar

Solid, men unødvendigt sofistikeret diskussion af forholdet mellem intention og uforudsigelighed som et komplekst grundvilkår i undervisning og uddannelse.

Fakta

Titel

Formålsdrevet uddannelse og undervisning

Pris

311,25

Sider

188

Serie

Undervisning og læring

Med sit brede udvalg af forskerbidrag lægger denne antologi flere stemmer til den allerede polyfoniske kritik af den resultatorientering og markedsgørelse, som i en årrække har præget det danske uddannelsessystem. Bogen rummer langt fra nogen entydig afstandtagen til målfokus som styringsteknologi – som kapitel et slår fast, er der "ingen, som 'bare' underviser. (...) Man underviser altid nogen i noget, fordi man vil noget med nogen, det vil sige, at man har en særlig hensigt eller plan, som rummer et mål og et formål". Men forfatterne skriver sig fra hver deres vinkel ind i de vanskeligheder, der ligger i tidens tendens til, at kompetence- og læringsmål fortrænger skolens og uddannelsernes overordnede dannelsesformål.

Når målbeskrivelser bliver mål i sig selv og skaber en instrumentel adfærd i interaktionen mellem underviser og elev, skaber det trange kår for de løfterige idealer om demokratisk dannelse, alsidig udvikling, fordybelse og virkelyst.

I forlængelse heraf adresseres det pædagogiske paradoks eller *normproblemet* i undervisning og uddannelse: At vi uddanner den opvoksende generation ud fra et visionært og legitimt formål, der handler om autonomi og myndiggørelse – men brotlægger vejen dertil med snævre taksonomier og krav om læringsresultater.

Artiklerne uddyber på den baggrund en række af de problemfelter, der gør undervisning til et yderst komplekst håndværk. En for en præsenteres tilgange eller værktøjer, der kan åbne for en større forståelse af samspillet mellem kompetencer og dannelse eller, om man vil, politik og didaktik. For eksempel argumenteres der for det uomgængelige i, at undervisere systematisk foretager didaktisk analyse. Forskning viser nemlig, at læreres tænkning om deres undervisning i høj grad bygger på implicite teorier samt personlige holdninger og værdier, ofte med rod i deres egne erfaringer som elev eller studerende. Når en underviser trækker på arvegodsset frem for at reflektere over praksis, skaber det en didaktisk svaghed, der giver en ringere sammenhæng mellem intention og udførelse i undervisningen. Men evnen til refleksion hos den fagprofessionelle kan opøves og gøre en forskel.

En alternativ dannelses-taksonomi, sokratiske samtaleteknik og et kvantitativt spørgeskema til undersøgelse af elevers evne til at metakommunikere er andre forslag til, hvordan man trods det uhensigtsmæssige skel mellem kompetencemål og dannelsesorientering. Bestræbelsen bør generelt være at skabe rammer for, at elever tilegner sig *dybdelæring* frem for overfladisk læring. Mange af de job og livssituationer, som den unge generation skal mestre i fremtiden, kender vi ikke på det tidspunkt, vi uddanner den. Det er baggrunden for læringskoncepter som *21st Century Skills* eller begrebet om *at lære at lære*.

Bogens tekster samler en imponerende mængde viden om pædagogisk forskning og fremlægger denne loyalt, men også meget akademiseret i henhold til de utallige kilder, der er anvendt. Jeg kunne godt have ønsket mig, at bidragsyderne langt skarpere havde problematiseret konsekvenserne af, når vi i uddannelsessystemet netop glemmer almindelsen som en del af det overordnede formål – og var kommet med nogle mere "nær filosofiske" bud på, hvad jeg som praktiker bør gøre hver eneste dag for at fremme formålsdrevet uddannelse og undervisning. Bogen er nemlig bedst der, hvor den stedvis skriver sig op på den store værdimæssige klinge og minder om, hvorfor vi driver skole i Danmark.

